

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT BUDŻETU I FINANSÓW

KBF-4100-001-14/2014

Nr ewid. 92/2014/P/14/001/KBF

Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2013 r.
w zakresie planu finansowego
Rzecznika Ubezpieczonych w 2013 r.

Warszawa maj 2014 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2013 r.
w zakresie planu finansowego
Rzecznika Ubezpieczonych w 2013 r.**

Dyrektor Departamentu
Budżetu i Finansów

Stanisław Jarosz

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 12. maja 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Ocena kontrolowanej działalności	4
1. Ocena ogólna	4
2. Sprawozdawczość	5
3. Uwagi i wnioski	5
II. Wyniki kontroli	6
III. Informacje dodatkowe	9
Załączniki	10

I. Ocena kontrolowanej działalności

Rzecznik Ubezpieczonych jest państwową osobą prawną powołaną do reprezentowania interesów osób ubezpieczających, ubezpieczonych uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych, uczestników pracowniczych programów emerytalnych, osób otrzymujących emeryturę kapitałową lub osób przez nie uposażonych, a w szczególności do:

- rozpatrywania skarg w indywidualnych sprawach kierowanych do Rzecznika,
- opiniowania projektów aktów prawnych dotyczących organizacji i funkcjonowania ubezpieczeń, funduszy emerytalnych, pracowniczych programów emerytalnych oraz emerytur kapitałowych,
- występowania do właściwych organów z wnioskami o podjęcie inicjatywy ustawodawczej bądź o wydanie lub zmianę innych aktów prawnych w sprawach dotyczących organizacji i funkcjonowania ubezpieczeń, funduszy emerytalnych, pracowniczych programów emerytalnych oraz emerytur kapitałowych,
- informowania właściwych organów nadzoru i kontroli oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń i organizacji gospodarczych powszechnych towarzystw emerytalnych o dostrzeżonych nieprawidłowościach w działaniu zakładów ubezpieczeń, funduszy emerytalnych, towarzystw emerytalnych, pracowniczych programów emerytalnych i innych instytucji rynku ubezpieczeniowego,
- stwarzania możliwości polubownego i pojednawczego rozstrzygnięcia sporów,
- inicjowania i organizowania działalności edukacyjnej i informacyjnej w dziedzinie ochrony ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych, uczestników pracowniczych programów emerytalnych, osób otrzymujących emeryturę kapitałową, lub osób uposażonych.

Rzecznik wykonuje swoje zadania przy pomocy Biura Rzecznika. Podjęcie czynności przez Rzecznika następuje z urzędu, na wniosek właściwych organów nadzoru, kontroli i innych organów władzy publicznej lub na wniosek osób, które wystąpiły do niego z prośbą o interwencję.

Koszty działalności Rzecznika Ubezpieczonych ponoszą zakłady ubezpieczeń do wysokości 0,01% zbioru składek brutto oraz powszechne towarzystwa emerytalne w wysokości stanowiącej iloczyn średniej rocznej wartości aktywów otwartego funduszu emerytalnego zarządzanego przez dane powszechne towarzystwo emerytalne i stawki nieprzekraczającej 0,0015%¹.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli².

1. Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości³, wykonanie planu finansowego Rzecznika Ubezpieczonych w 2013 roku.

Koszty działalności Rzecznika Ubezpieczonych wyniosły 6.990,0 tys. zł, tj. 101,5% kosztów przewidzianych w planie finansowym na 2013 r., stanowiącym załącznik nr 14 do ustawy budżetowej na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r.⁴ Pozytywnie ocenione zostało planowanie i wykonanie przychodów uzyskanych od zakładów ubezpieczeń i powszechnych towarzystw emerytalnych w wysokości zgodnej z przepisami⁵. Przychody Rzecznika Ubezpieczonych w 2013 r. wyniosły 6.341,8 tys. zł, tj. 92,1% planowanych przychodów. NIK nie wnosi także uwag do planowania kosztów działalności Biura Rzecznika Ubezpieczonych. Nieprawidłowości związane z przekroczeniem planu kosztów w 2013 r. nie wpłynęły na obniżenie oceny planowania, ponieważ czynniki wzrostu kosztów w stosunku do planowanych nie były znane na etapie prac nad ustawą budżetową. Koszty

¹ Art. 5, 20, 21, 22 i 26 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych (Dz.U. z 2013 r. poz. 290 ze zm.).

² Dz.U. z 2012 r. poz. 82 ze zm.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 roku Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dz.U. z 2013 r. poz. 169 ze zm.

⁵ Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych, oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura (Dz.U. Nr 90, poz. 522 ze zm.).

poniesione zostały na realizację zadań ustawowych Rzecznika Ubezpieczonych. Sprawozdania z wykonania budżetu zadaniowego oraz o stanie należności i zobowiązań sporządzone zostały w terminie.

Ocenę wykonania planu finansowego Rzecznika Ubezpieczonych w 2013 r. obniżyły stwierdzone w toku kontroli następujące nieprawidłowości:

- przekroczono limit kosztów ustalony w planie finansowym na 2013 r. o 103 tys. zł, bez dokonania zmiany planu finansowego,
- nie naliczono i nie pobierano odsetek od nieterminowych wpłat zaliczek na koszty działalności Biura Rzecznika Ubezpieczonych,
- nie egzekwowano od jednego zakładu ubezpieczeń informacji o wysokości kwoty stanowiącej podstawę naliczenia zaliczki na poczet kosztów działania Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura,
- nie zapewniono efektywnej kontroli nad rozliczeniem wpłat zaliczek na koszty działania Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura za 2012 r. oraz nad sporządzaniem sprawozdań Rb-Z za pierwsze trzy kwartały 2013 r.

Kalkulacja oceny końcowej wykonania planu finansowego Rzecznika Ubezpieczonych w 2013 r. została przedstawiona w załączniku nr 3 do informacji.

2. Sprawozdawczość

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie roczne sprawozdanie finansowe z wykonania wydatków w układzie zadaniowym RB-BZ2 oraz sprawozdania finansowe za IV kwartał 2013 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji Rb-Z.

Sprawozdania zostały sporządzone na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej w terminach określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁶ oraz rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁷.

Sprawozdania kwartalne Rb-N i Rb-Z Rzecznika Ubezpieczonych składał terminowo do Ministra Finansów i Głównego Urzędu Statystycznego. W dniu 28 listopada 2013 r. Rzecznik Ubezpieczonych przekazał skorygowane sprawozdania Rb-N i Rb-Z za pierwsze trzy kwartały 2013 r. Korekta sprawozdań Rb-Z była konieczna z uwagi na błędne wykazanie w pozycji E4 zobowiązań, których termin płatności przypadał dopiero na kwartał następny po okresie sprawozdawczym, jako zobowiązań wymagalnych. Korekta sprawozdań Rb-N wynikała z uwzględnienia zmian stanu należności dokonanych na podstawie informacji uzyskanych po terminie sporządzenia sprawozdań⁸.

Księgi rachunkowe

Dokumentacja zasad rachunkowości spełniała wymogi określone w art. 10 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁹. Stosowany w Biurze Rzecznika Ubezpieczonych system księgowości komputerowej zapewniał ciągłość numeracji zapisów w dziennikach częściowych oraz ustalenie osoby odpowiedzialnej za treść zapisu, kontrolę kompletności i poprawności zapisów oraz trwałość zapisów i brak możliwości ich modyfikacji.

3. Uwagi i wnioski

Nie wniesiono uwag i wniosków o charakterze systemowym.

⁶ Dz.U. Nr 298, poz. 1766.

⁷ Dz.U. Nr 43, poz. 247 – rozporządzenie zmienione w 2013 r. rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 25 października 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 1344).

⁸ Deklaracje zakładów ubezpieczeń i PTE wysyłane były przed upływem końca miesiąca, lecz część z nich z winy operatora pocztowego była dostarczana po terminie sporządzania sprawozdań.

⁹ Dz.U. z 2013 r. poz. 330 ze zm.

II. Wyniki kontroli wykonania planu finansowego Rzecznika Ubezpieczonych

Przychody

W 2013 r. przychody Rzecznika Ubezpieczonych wyniosły 6.341,8 tys. zł¹⁰ i były o 545,2 tys. zł, tj. o 7,9% niższe od planowanych oraz o 3,2 tys. zł niższe od zrealizowanych w 2012 r. Niepełne wykonanie planu przychodów wynikało z niższych, lecz zgodnych z przepisami, wpłat zakładów ubezpieczeń i powszechnych towarzystw emerytalnych.

Podstawowym źródłem przychodów były wpłaty od zakładów ubezpieczeń w wysokości 4.011,6 tys. zł i od powszechnych towarzystw emerytalnych 2.183,6 tys. zł. Pozostałe przychody operacyjne wyniosły 138,5 tys. zł (w tym 130,5 tys. zł z tytułu umorzenia nadpłat zaliczek), przychody finansowe 7,5 tys. zł, a przychody z działalności Sądu Polubownego 0,6 tys. zł.

Zgodnie z § 3 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura zakłady ubezpieczeń i powszechne towarzystwa emerytalne mają obowiązek informować w okresach miesięcznych Rzecznika Ubezpieczonych o podstawie naliczenia zaliczki, okresie jakiego dotyczy oraz jej wysokości. Na 77 zakładów ubezpieczeń i powszechnych towarzystw emerytalnych wpłacających składki jeden zakład ubezpieczeń nie przekazywał informacji o wysokości kwoty stanowiącej podstawę naliczenia zaliczki (sumie składek przypisanych brutto za poprzedni miesiąc). Biuro Rzecznika Ubezpieczonych nie zwracało się do tego zakładu o uzupełnienie brakujących informacji i nie sprawdzało, czy kwota zaliczki była wpłacana w prawidłowej wysokości. Dopiero w trakcie kontroli Biuro Rzecznika Ubezpieczonych uzyskało z zakładu informację dotyczącą podstaw wyliczenia zaliczek w 2013 r., która potwierdziła prawidłowość ich naliczenia.

Ponadto kontrola wykazała, że w okresie od stycznia do października 2013 r. w 27 przypadkach zaliczki zapłacone zostały po terminie określonym w § 3 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 kwietnia 2011 r. Zgodnie z art. 22 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych należności z tytułu wpłat zaliczek podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, a w przypadku niedotrzymania terminu wpłat pobiera się odsetki za zwłokę w wysokości odsetek ustawowych. Pięć zakładów ubezpieczeń z własnej inicjatywy dokonało naliczenia i wpłaty odsetek za zwłokę w łącznej kwocie 0,2 tys. zł. W pozostałych przypadkach Rzecznik Ubezpieczonych nie naliczył i nie wyegzekwował odsetek za zwłokę w uregulowaniu zaliczek.

Stosownie do postanowień § 4 i 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura, Rzecznik Ubezpieczonych dokonał rozliczenia podziału kosztów jego działalności za 2012 r. w terminie do 31 sierpnia 2013 r. W rozliczeniu tym nieprawidłowo wyliczono należną wpłatę od powszechnych towarzystw emerytalnych. Błąd ten skutkowało wyliczeniem zaniżonej o 236,8 tys. zł kwoty należnych wpłat od powszechnych towarzystw emerytalnych i zawyżonych o taką kwotę należnych wpłat od zakładów ubezpieczeń. Korekty tego rozliczenia dokonano w październiku 2013 r. po wykryciu błędu przez pracowników Biura w trakcie kontroli rozliczenia w dniu 20 września 2013 r. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura nadpłaty zakładów ubezpieczeń za 2012 r. Rzecznik Ubezpieczonych powinien zaliczyć na poczet zaliczek za rok następny bądź zwrócić na pisemny wniosek zakładu ubezpieczeń. W przypadku tych nadpłat Rzecznik Ubezpieczonych zwrócił się do zakładów ubezpieczeń o ich umorzenie. W odpowiedzi na prośbę Rzecznika Ubezpieczonych 13 zakładów ubezpieczeń umorzyło nadpłaty z rozliczenia za 2012 r. na łączną kwotę 127,5 tys. zł. Ponadto w 2013 r. zaksięgowano umorzenie nadpłaty z rozliczenia wpłat za 2011 r. w kwocie 2,8 tys. zł. Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. nie zostały rozliczone nadpłaty za 2012 r. z 17 zakładami ubezpieczeń na kwotę 31,8 tys. zł. Zdaniem NIK, niewłaściwa jest stosowana przez Rzecznika Ubezpieczonych praktyka zwracania się do zakładów ubezpieczeń i powszechnych towarzystw emerytalnych o wnoszenie przedterminowych wpłat zaliczek i umorzenie nadpłat zaliczek. Praktyka taka może godzić w reputację Rzecznika Ubezpieczonych jako instytucji, której ustawowym obowiązkiem jest podejmowanie działań w zakresie ochrony osób

¹⁰ Kwota obejmuje przychody zrealizowane, nie uwzględnia należności na koniec roku.

ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia, członków funduszy emerytalnych, uczestników pracowniczych programów emerytalnych, osób otrzymujących emeryturę kapitałową lub osób przez nieuposażonych.

Dane dotyczące przychodów przedstawione zostały w załączniku nr 1 do informacji.

Koszty

Koszty działalności Rzecznika Ubezpieczonych w 2013 r. wyniosły 6.990,0 tys. zł i były wyższe od planowanych o 103,0 tys. zł, tj. o 1,5%, oraz od kosztów poniesionych w 2012 r. o 645,0 tys. zł, tj. o 10,2%.

Przekroczenie planu kosztów nastąpiło w związku z poniesieniem wyższych od planowanych o 265,0 tys. zł kosztów usług obcych¹¹ i amortyzacji¹². Na zwiększenie kosztów zasadniczy wpływ miały wydatki związane z koniecznością zmiany siedziby w wysokości 193,6 tys. zł oraz wyższe od planowanych koszty związane z rozpatrywaniem przez kancelarie prawnicze większej ilości skarg wpływających do Rzecznika Ubezpieczonych w wysokości 71,4 tys. zł. Wyższe wydatki zostały częściowo zrekompensowane przez niższe od planowanych o 162,0 tys. zł koszty materiałów i energii, składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz pozostałe koszty¹³.

Po zawarciu umowy najmu nowej siedziby w marcu 2013 r. Rzecznik Ubezpieczonych posiadał wiedzę, że zostaną przekroczone koszty działalności Biura Rzecznika przewidziane w planie na 2013 r. Mimo posiadania tych informacji Rzecznik Ubezpieczonych nie doprowadził do zmiany planu na podstawie art. 52 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁴, ani w ramach nowelizacji ustawy budżetowej. Zmiana planu finansowego dałaby możliwość legalnego ich poniesienia. Poniesienie kosztów ponad wyznaczony limit stanowi naruszenie art. 44 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz nosi znamiona czynu określonego w art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych¹⁵.

W strukturze kosztów Rzecznika Ubezpieczonych w 2013 r. największą pozycję stanowiły koszty wynagrodzeń w wysokości 4.304,9 tys. zł (62,2% ogółu kosztów). Łącznie koszty wynagrodzeń, usług świadczonych przez kancelarie prawnicze oraz opłat na ubezpieczenie społeczne, Fundusz Pracy i PFRON wyniosły 5.674,9 tys. zł, tj. 81,2% kosztów działalności Rzecznika Ubezpieczonych w 2013 r. Koszty najmu pomieszczeń dla Biura Rzecznika wyniosły 437,8 tys. zł (6,3%).

Przeciętne zatrudnienie w Biurze Rzecznika Ubezpieczonych w 2013 r. wynosiło 38 osób i utrzymywało się na poziomie zatrudnienia w 2012 r. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne wyniosło 6.609,0 zł i było wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w 2012 r. o 4,7%.

Dane dotyczące kosztów działalności Rzecznika Ubezpieczonych przedstawione zostały w załączniku nr 1 do informacji, a dotyczące zatrudnienia w załączniku nr 2 do informacji.

Należności i zobowiązania

Należności na koniec 2013 r. wyniosły 658,8 tys. zł. W 98,5% stanowiły je należności od zakładów ubezpieczeń i PTE z tytułu różnicy między planowanymi a rzeczywistymi wpłatami zaliczek na koszty działalności Biura Rzecznika Ubezpieczonych. W należnościach Rzecznika Ubezpieczonych na koniec 2013 r. nie było należności wymagalnych.

Zobowiązania na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosły 526,0 tys. zł i były niższe od zobowiązań na dzień 31 grudnia 2012 r. o 7,0 tys. zł, tj. o 1,3%. W zobowiązaniach Rzecznika Ubezpieczonych na koniec 2013 r. nie było zobowiązań wymagalnych. Największe były zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Łącznie z pochodnymi opłatami wyniosły one 209,7 tys. zł, tj. 39,9% zobowiązań ogółem.

¹¹ Wyższe od planowanych były koszty remontów o 60,0 tys. zł i pozostałych usług obcych o 187 tys. zł.

¹² Wyższe koszty amortyzacji o 18,0 tys. zł wynikały z zakupu wyposażenia – szaf przesuwanych do pomieszczenia archiwum w nowej siedzibie Rzecznika Ubezpieczonych oraz dostosowania wynajmowanego pomieszczenia do potrzeb archiwum.

¹³ Niższe od planowanych były koszty materiałów i energii o 41,0 tys. zł, składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy o 39,0 tys. zł, płatności odsetkowych o 2,0 tys. zł, kosztów realizacji zadań o 35,0 tys. zł i pozostałe koszty o 45,0 tys. zł.

¹⁴ Dz.U. z 2013 r. poz. 885 ze zm.

¹⁵ Dz.U. z 2013 r. poz. 168.

Realizacja podstawowych zadań

W 2013 r. Biuro Rzecznika Ubezpieczonych rozpatrzyło 16.667 skarg i podjęło interwencje w 14.442 przypadkach. Ponadto udzielonych zostało 11.796 porad telefonicznych oraz skierowano 23 wystąpienia do zakładów ubezpieczeń i Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w związku z dostrzeżonymi nieprawidłowościami w postanowieniach ogólnych warunków ubezpieczeń. Z ustaleń przeprowadzonej w II półroczu 2013 r. kontroli P/13/038 – *Funkcjonowanie systemu ochrony praw klientów podmiotów rynku finansowego* wynika, że Rzecznik Ubezpieczonych rzetelnie kontrolował wzorce ogólnych warunków ubezpieczenia i podejmował, w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości działania mające na celu doprowadzenie do zgodności postanowień ogólnych warunków ubezpieczenia z obowiązującymi przepisami. W przypadku skarg Rzecznik Ubezpieczonych, w ocenie NIK, w pełni wykorzystywał swoje uprawnienia. Pozytywnie została także oceniona działalność edukacyjna i informacyjna Rzecznika Ubezpieczonych. Potrzeby w zakresie tej działalności Rzecznik określał na podstawie informacji problemów zgłaszanych przez konsumentów i przedstawianych w mediach. Na stronie internetowej i Facebooku dostępne były odpowiedzi na pytania często zadawane przez klientów zakładów ubezpieczeń i członków OFE, opracowania na temat poszczególnych rodzajów ubezpieczeń oraz baza wzorów pism przydatnych w dochodzeniu roszczeń od ubezpieczycieli.

III. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne zostało skierowane do Rzecznika Ubezpieczonych w dniu 17 kwietnia 2014 r. W wystąpieniu tym Najwyższa Izba Kontroli wniosła o:

1. Naliczanie i egzekwowanie odsetek od nieterminowych wpłat zaliczek na koszty działalności Biura Rzecznika Ubezpieczonych zgodnie z treścią art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o nadzorze ubezpieczeniowym i emerytalnym oraz Rzeczniku Ubezpieczonych.
2. Egzekwowanie obowiązku, wynikającego § 3 ust. 3 i 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 kwietnia 2011 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów działalności Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura, informowania w okresach miesięcznych Rzecznika Ubezpieczonych o podstawie naliczenia zaliczki, okresie jakiego dotyczy oraz jej wysokości.
3. Zapewnienie efektywnej kontroli nad rozliczeniem wpłat zaliczek na koszty działania Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura oraz nad sporządzaniem sprawozdań budżetowych.

W odpowiedzi z 28 kwietnia 2014 r. Rzecznik Ubezpieczonych poinformował, że przygotowuje i będzie stosował takie procedury, które pozwolą na egzekwowanie odsetek od nieterminowych wpłat zaliczek, w taki sposób, aby nie ponosić w związku z tym strat finansowych. Zgodził się także z potrzebą dążenia do zapewnienia kompletności informacji umożliwiającej sprawdzenie prawidłowości wyliczenia wysokości zaliczki, co umożliwi sprawdzenie czy wpłacona zaliczka jest w prawidłowej wysokości. Ponadto Rzecznik Ubezpieczonych zobowiązał się do zapewnienia kontroli na rozliczeniu wpłat zaliczek podmiotów zobowiązanych oraz nad sporządzeniem sprawozdań poprzez wprowadzenie dodatkowej procedury kontroli.

Wnioski pokontrolne z kontroli wykonania planu finansowego Rzecznika Ubezpieczonych w 2012 r. zrealizowane zostały następująco.

1. Wniosek o lokowanie wolnych środków finansowych, zgodnie z art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w formie depozytu u Ministra Finansów.
W celu realizacji wniosku Rzecznik Ubezpieczonych podpisał w dniu 16 kwietnia 2013 r. umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego na prowadzenie pomocniczego rachunku bankowego. Z tytułu lokowania wolnych środków na tym rachunku w 2013 r. Rzecznik Ubezpieczonych otrzymał odsetki w kwocie 7,2 tys. zł.
2. Wniosek o sporządzanie kwartalnych sprawozdań o stanie należności i zobowiązań.
Wniosek został zrealizowany w zakresie sporządzania kwartalnych sprawozdań Rb-N i Rb-Z.
3. Wniosek o powierzenie obowiązków i odpowiedzialności głównego księgowego osobie zatrudnionej na podstawie umowy o pracę.
Wniosek został zrealizowany w drugiej połowie 2013 r. Z dniem 1 sierpnia 2013 r. stanowisko głównego księgowego Biura powierzono osobie zatrudnionej na podstawie umowy o pracę. Osobie poprzednio zatrudnionej na stanowisku głównego księgowego na podstawie umowy cywilnoprawnej powierzono obowiązki samodzielnej księgowej.
4. Wniosek o zapewnienie bieżącej wstępnej kontroli finansowej przez głównego księgowego oraz prawidłowego jej dokumentowania poprzez podawanie faktycznej daty dokonania kontroli.
Wniosek został zrealizowany po zatrudnieniu od 1 sierpnia 2013 r. głównego księgowego na podstawie umowy o pracę.

Załączniki

Załącznik 1. Plan finansowy Rzecznika Ubezpieczonych

Lp.	Wyszczególnienie	2012 r.	2013 r.		6:3	6:4
		Wykonanie	Plan	Wykonanie		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	6	7	8
I.	Przychody ogółem, w tym :	6 345	6 887	6 342	100,0	92,1
	– przychody własne	6 345	6 887	6 342	100,0	92,1
	– dotacje					
II.	Koszty ogółem, w tym:	6 345	6 887	6 990	110,2	101,5
	– wynagrodzenia	4 265	4 305	4 305	100,9	100
	– składki	514	580	536	104,3	92,4
	– odsetki	8	10	8	100	80
	– majątkowe	0	0	0	x	x
III.	Wynik finansowy brutto	0	0	0	x	x
IV.	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego	0	0	0	x	x
V.	Wynik finansowy netto	0	0	0	x	x

Załącznik 2. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Wyszczególnienie	2012 r.			2013 r.					9:4
	Wykonanie			Plan		Wykonanie			
	przeciętne zatrudnienie*	wynagrodzenia	przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 etat	przeciętne zatrudnienie	wynagrodzenia	przeciętne zatrudnienie	wynagrodzenia	przeciętne wynagrodzenie miesięczne na 1 etat	
	osób	tys. zł	zł	osób	tys. zł	osób	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ogółem, w tym:	38	2 879	6 314	38	3 035	38	3 014	6 609	104,7
- zarząd	3	529	14 694	3	502	3	502	13 941	94,9
- administracja	35	2 264	5 390	35	2 533	35	2 512	5 980	110,9

* W przeliczeniu na pełne etaty.

Załącznik 3. Kalkulacja oceny ogólnej wykonania planu finansowego Rzecznika Ubezpieczonych

Oceny wykonania planu finansowego Rzecznika Ubezpieczonych dokonano stosując kryteria²⁰ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2013 roku²¹.

Przychody 6.342,0 tys. zł

Koszty 6.990,0 tys. zł

Łączna kwota G : 13.332,0 tys. zł (kwota przychodów + kwota kosztów)

Waga przychodów w łącznej kwocie $Wd = D : G = 0,4757$

Waga kosztów w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 0,5243$

Ocena cząstkowa przychodów: pozytywna (5).

Nieprawidłowości w wydatkach: przekroczenie kosztów przewidzianych w planie finansowym na 2013 r. o 103 tys. zł bez dokonania zmiany tego planu, co wypełnia znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych. Koszty realizowane z naruszeniem prawa stanowiły 1,5% kosztów poniesionych w 2013 r.

Ocena cząstkowa wydatków obniżona o 1 punkt do 4 w związku z tym, że w trakcie kontroli stwierdzono przekroczenie kosztów bez dokonania zmiany planu finansowego.

Wynik końcowy $Wk = 5 \times 0,4757 + 4 \times 0,5243 = 2,2785 + 2,0972 = 4,3757$

Ocenę ogólną (4) obniżono dodatkowo o jeden punkt z powodu wystąpienia nieprawidłowości, których nie można określić kwotowo, tj.:

- niezapewnienia efektywnej kontroli nad rozliczeniem wpłat zaliczek na koszty działania Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura za 2012 r. oraz nad sporządzaniem sprawozdań Rb-Z za pierwsze trzy kwartały 2013 r.;
- nieegzekwowania od jednego zakładu ubezpieczeń informacji o wysokości kwoty stanowiącej podstawę naliczenia zaliczki na poczet kosztów działania Rzecznika Ubezpieczonych i jego Biura.

Ocena końcowa: pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości (3).

²⁰ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

²¹ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>

Załącznik 4. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Minister Finansów
6. Rzecznik Ubezpieczonych
7. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
8. Rzecznik Praw Obywatelskich
9. Komisja Finansów Publicznych
10. Komisja do Spraw Kontroli Państwowej